

Verlag 2 Klankbordgroep Herziening windenergie VRM, Maandag 15 februari 2016, DCRM in Schiedam

Aanwezig: zie deelnemerslijst (apart bijgevoegd, maakt geen onderdeel uit van verslag).

Welkom en opening

Vandaag, 15 februari, is de klankbordgroep voor de 2^e maal bij elkaar. Er zijn geen mededelingen en de agenda wordt vastgesteld. Een van de afwezige leden heeft schriftelijk gereageerd op diverse agendapunten. Deze reactie is betrokken bij de behandeling hiervan.

Over het verslag van de 1^e klankbordgroep d.d. 9-11-2015 worden de volgende aanpassingen afgesproken:

- Bij 4^e aandachtspunt, blad 1 toevoegen: keuze locatie sterk van invloed op kosten.
- Blad 3: toevoegen aan alle verslagen: geschreven door onafhankelijk voorzitter (status duidelijk maken)

Het verslag incl. aanpassingen is hiermee vastgesteld.

Over functioneren klankbordgroep

Op basis van gesprekken met leden van de klankbordgroep heeft de voorzitter een voorstel gemaakt omtrent taken en werkwijze van de klankbordgroep. Hierover vindt discussie en reflectie plaats door de leden van de klankbordgroep. Op basis hiervan worden de volgende conclusies getrokken:

- De klankbordgroep herkent zich in het beeld van veelzijdigheid van belangen en doelstellingen dat in de klankbordgroep georganiseerd is en beschouwt dit als nuttig.
- De klankbordgroep heeft in ieder geval een informatie- en uitwisselingsfunctie voor de deelnemers.
- De klankbordgroep kan ook een (oriënterende) afstemmingsfunctie hebben tussen partijen zonder dat dit hoeft te leiden tot een gezamenlijk standpunt of advies. Wel kan vanuit deze functie feedback gegeven worden aan de provincie en input voor de diverse stappen en afwegingen in het proces van Herziening van de VRM.
- De klankbordgroep kiest voor een geanonimiseerd verslag op hoofdlijnen. Dat wil zeggen dat wel de hoofdlijn van de inhoudelijke discussie en input in de vergadering in het verslag wordt opgenomen, doch dat dit niet herleidbaar zal zijn naar (groepen) deelnemers. Ook wordt de inhoudelijke input/reactie niet door alle deelnemers noodzakelijkerwijs gedeeld. Er zal een separate deelnemerslijst worden opgesteld.
- Na vaststelling zal het verslag van de klankbordgroep op de website van de provincie worden geplaatst.
- Deelnemers kunnen over de inhoud van de vergadering overleggen met eigen achterbannen, besturen e.d., doch dit gebeurt met respect voor de positie van de andere deelnemers. De vergaderstukken zijn voor intern gebruik, tenzij anders afgesproken.
- Er zal per fase worden bepaald hoeveel vergaderingen van de klankbordgroep worden gepland en wat inhoud/karakter daarvan zal zijn. Vanuit voorzitterschap/procesbegeleiding zal hierover overleg gevoerd worden met de provincie en een voorstel worden opgesteld. Leden van de klankbordgroep kunnen via de voorzitter ook agendapunten aanreiken.

Zienswijzen Startdocument

Per 23 februari 2016 – (verschenen na de 2^e klankbordgroepbijeenkomst) - ligt er een concept advies van de Commissie MER: deze wordt de komende weken definitief gemaakt en dan ook openbaar als GS het vaststelt. DCMR geeft in hoofdlijnen een toelichting op waar we nu staan in de voorbereiding van de behandeling van de zienswijzen. Er zijn 2.736 zienswijzen ontvangen (mede namens 1.248 personen, in totaal dus namens 4.020 personen), waarvan 376 unieke zienswijzen. De periode voor indienen van zienswijzen is verlengd geweest. Alle zienswijzen zijn samengevat. Een deel van de inhoud van de zienswijzen kan rechtstreeks worden beantwoord omdat hierover al standpunten zijn bepaald. Voor een deel van de inhoud moeten nadere standpunten worden bepaald. Hieronder een samenvattende weergave van het besprokene:

Issue / vraag vanuit klankbordgroep	Discussie uitkomsten
Proces	
<i>wie is verantwoordelijk voor de beantwoording van een zienswijze?</i>	Formeel: GS, is rol van bevoegd gezag, incl. nota van beantwoording. Op de inhoud aangaande

	milieuaspecten ligt die rol bij DCMR, ter voorbereiding voor GS.
<i>Worden andere partijen (bv. waterschap?) betrokken bij het antwoord op vragen van bewoners?</i>	DCMR verwacht op dit moment vanuit de MER voldoende antwoord te kunnen geven, maar indien nodig doet DCMR dit in overleg met andere partijen. Bv als sprake is van mogelijke schade bij waterveiligheid...
<i>Wat betekent het aantal zienswijzen voor planning?</i>	We hebben meer tijd nodig voor de beantwoording. Behandeling in GS is daardoor later.
<i>Hoe hou je het proces zuiver?</i>	Alleen zaken behandelen die binnen de MER horen. Als het geen onderdeel van de MER is, wordt het dus niet daar behandeld. Maar wel eventueel aanvullend afwegingskader ontwerp VRM.
<i>Niet-MER-aspecten zijn dus wel belangrijk. Hoe tot een afwegingskader hiervoor te komen?</i>	We horen graag hoe jullie daar naar kijken. Wat willen jullie ook laten meewegen wat niet onder de MER valt?
Geluid, geluidhinder	
<i>400 meter is voorgekomen uit eerste convenant. Misschien meteen aangeven dat we uitgaan van de wettelijke norm?</i>	DCMR: Afstand is wettelijk niet vastgelegd: daarom de norm uitleggen.
<i>Cumulatie van geluid = afhankelijk van frequentie karakteristieken (meenemen). Dat kan betekenen dat cumulatie per locatie heel anders kan uitpakken.</i>	Proberen goed uit te leggen Ga uit van wettelijk criterium.
<i>Bewoners kunnen niet veel met een wettelijk criterium. Bewoners willen graag een afstand horen. Anders is het niet concreet voor bewoners. Problematiek, geldt ook voor cumulatie. Daarom wel ingaan op lokale omstandigheden qua geluid.</i>	PZH: dat gaan we kwalitatief beschrijven
<i>Koppel terug waarom je de afweging hebt gemaakt.</i>	
<i>In planMER niet uitrekenen op geluidbelasting gevel. Wel voldoende ruimte laten voor proces/ontwikkelaar.</i>	Als bewoner kun je weten dat er een bepaald aantal dB op de gevel komt, als je voldoet aan de wettelijke norm. Alles zorgvuldig beschrijven. Doel PZH: <u>welke locaties</u> zijn geschikt. Je moet wel van een zekere bandbreedte uitgaan om tot een selectie van locaties te komen.
<i>Mensen zijn niet zozeer tegen maar willen weten waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt.</i>	Voorzitter: de lijn die wordt gedeeld: uitgaan van wettelijke norm, o.b.v. referentieturbine + bandbreedtes. Omgevingseffecten kun je kwalitatief beschrijven. DCMR: doel is per gebied de maximale capaciteit in beeld brengen.
<i>Kun je met een soort plus-norm werken? Extra marge, om tot meer gedragen locaties te komen?</i>	In het onderzoek zal gewerkt worden met verschillende bandbreedtes ten aanzien van geluidseffecten. Uitgangspunt is: 1) wettelijke norm, 2) plusvarianten in zicht brengen en 3) aantal dilemma's krijgen plek in ontwikkelproces op lokaal niveau.
<i>Hoe kun je ervoor zorgen dat je in een lokaal proces tot een optimalisering kan komen? Hoe kun je het als ontwikkelaar zo doen dat je bewoners het gevoel geeft dat er rekening</i>	Voorstel: 1 project per gebied maken, alle stakeholders betrekken waaronder burgers. Dan voer je die discussie binnen het project.

<i>gehouden is met belangen bewoner.</i>	
<i>Opmerking: Grootste valkuil = extra ruimte nemen. Als je ruimer gaat werken zeg je eigenlijk dat de Nederlandse norm niet voldoet. Daarmee implicer je schade buiten de norm. Daarmee verklein je alsnog het draagvlak.</i>	
Recreatie: effecten op de recreatieve functies	
<i>Wat is kwalitatief beschrijven?</i>	Vanuit functieniveau kwalitatief beschrijven wat het effect op functieniveau zal zijn. Hoeveel geluid? Hoeveel gehinderde binnen bep. contour? Pro's en contra's benoemen. Je kunt kwalitatief onderzoek doen.
<i>Hoe verhoudt de lokale economie zich tot de ontwikkeling van windenergie?</i>	Dit past in breder afwegingskader en niet in MER. Scheiding duidelijk maken tussen milieu-effecten (MER) en andere zaken die wel belangrijk zijn maar niet in de MER passen (afwegingskader?)
Natuur / specifieke locaties / samenhang	
Geen opmerkingen	
Scheepvaartveiligheid, waterkeringen etc....	
<i>Is dit niet een onderwerp waar je expertise hier aan tafel kun inschakelen?</i>	Uit de discussie blijkt dat zowel bij RWS als HHS er sprake is van verschuivende accenten in de beoordeling van windenergieinitiatieven in/bij waterkering. Deze zullen worden betrokken bij het planMER-onderzoek voorzover relevant. Uiteindelijke beoordeling vindt plaats op projectniveau.

Over de wijze van afweging

De provincie geeft aan een goede ruimtelijke afweging te willen maken. Voor het verkrijgen van bestuurlijk draagvlak geldt: zijn de locaties wel eerlijk verdeeld ruimtelijk gezien? Hoe is het absorptievermogen van een gebied? Nu is onderwerp van gesprek: welke afwegingen kun je meewegen om geschikte locaties te bepalen? En om tot een voorkeursalternatief te komen? Hiervoor vraagt de provincie aan de klankbordgroep welke overige thema's bij de afweging een rol kunnen spelen. Er is behoefte aan een integraal afwegingskader om uiteindelijk als GS te bepalen om locaties wel/niet in de VRM op te nemen. Het gaat hierbij niet om een hard kader, maar om een verzameling van overwegingen. Bv. in de vorm van een matrix met daarin karakteristiek en beoordeling. Of een Leidraad windenergie, waarin randvoorwaarden staan, zoals die bijvoorbeeld voor Rotterdam in de maak is: daar gelden de randvoorwaarden participatie, rendement en ruimtelijke randvoorwaarden. Opgemerkt wordt dat dit wel geschikt is op projectniveau, maar mogelijk minder op provinciaal niveau.

Suggesties vanuit de klankbordgroep voor een dergelijke afweging zijn:

- Inhoudelijk belangrijke afwegingspunten, zoals economische haalbaarheid: bv als je al weet dat je moet investeren in elektriciteitsaansluiting, en recreatie.
- De aanwezige aansluiting op het elektriciteitsnet: is in verstedelijkt gebied anders dan in meer open gebied. Net is in ZH minder relevant, want is wijdverspreid. De provincie noemt als mogelijkheid het werken met scenario's?
- Is het economisch haalbaar? Ruimtelijk/recreatief? Acceptatie gebied? Bestuurlijk?
- voorinvesteren in proces is van belang. Soms worden bewoners geconfronteerd met feit dat een locatie gereserveerd is voor: (zware) industrie of windenergie.

- Kijken naar ervaringen van andere provincies: Friesland heeft een toetsingskader gemaakt (dat overigens niet is gebruikt door de provincie); zie uitgave van het ministerie: **Lessons learned wind** (voorbeeld Friesland wordt rondgestuurd)

Voorzitter formuleert de mogelijkheid om de elementen voor een afwegingskader in een volgende sessie te bespreken, indien vanuit de provincie hiervoor ruimte wordt gezien. Hierdoor zouden ook de partijen die niet bij het Bestuurlijk Overleg aanwezig zijn hun zegje kunnen doen.

Procesaanpak 2^e fase herziening VRM

De provincie licht haar plan van aanpak toe over de 2^e fase van het proces dat een wijziging van de VRM mogelijk moet maken. Hiervoor is een ruimtelijk spoor, maatschappelijk spoor en bestuurlijk spoor ingericht. De 2^e fase bestaat uit het opstellen van een Milieueffectonderzoek (plan MER) waarin de milieu-effecten worden beschreven, en een Ontwerp VRM waarin staat welke locaties de provincie als windlocatie wil opnemen. In deze fase is geen zienswijzeperiode. Het maatschappelijk spoor geeft ruimte om partners en inwoners te informeren en betrekken. Dit spoor bestaat uit:

- Overleg lokale energiecoöperaties
- Overleg gemeenten en partners in klankbordgroep
- Informatievoorziening inwoners

Vanuit de provincie is het voorstel om fase 2 (onderzoeksfase MER) op te knippen. In fase 2a wordt dan eerst het concept-MER opgesteld. Fase 2b is dan het mede op basis van het MER-onderzoek voorbereiden van voorkeursalternatief (evt. aan de hand van scenario's). De vraag is: Hoe kunnen we hier de klankbordgroep én bewoners informeren en betrekken? Over de voortgang, over het concept-MER en over de keuze (voorkeursalternatief). Voorstel is om dit eventueel in een breder verband dan alleen de klankbordgroep te doen. Omdat we ook buiten de formele momenten input willen krijgen. Hiervoor denkt de provincie mogelijk aan een bespreking in klankbordgroep plus een vertegenwoordiging van andere (lokale) stakeholders, zodat recht wordt gedaan aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid hierin van gemeenten en provincies. Het gaat tenslotte om een regionale afweging, een samenhangend verhaal om die 150 te halen. Alles met als doel het proces rond de MER zo goed mogelijk te kunnen volgen. De waarde van 2a kan zijn, laten zien dat het onderzoek goed is uitgevoerd. Het gaat echt om het informeren over uitkomsten, mogelijkheid om vragen te stellen en noteren wat je eventueel mee kunt nemen voor het voorkeursalternatief.

De voorzitter vat samen: een brede bespreking met klankbordgroep en andere stakeholders zou gaan om de argumenten en de inhoud. Het is echter geen formele zienswijze periode, daarom is het nodig hiervoor gericht organisaties uit te nodigen. Dit gebeurt bv. namens de provincie, gemeenten kunnen dan per regio doelgroepen benoemen en invullen. Vraag aan ieder: denk na over welke doelgroepen of typen organisaties je wilt uitnodigen voor deze bijeenkomst. De provincie gaat nadenken over inhoud fase 2 B en over vormgeving van 2a. Dit komt terug op de klankbordgroepvergadering. Mede naar aanleiding hiervan zal de volgende vergadering van de klankbordgroep worden gepland (waarschijnlijk net voor de zomervakantie). Voorzitter zal dit afstemmen met de provincie.

De provincie geeft aan dat parallel ook de Energie-agenda voor de zomer wordt vastgesteld. Op 14 maart is de aftrap, gevolgd door deelbijeenkomsten. Alle leden ontvangen hiervoor een uitnodiging namens de provincie.

Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 16.00 uur